

Bruxelles, den 19. oktober 2026
(OR. en)

14650/26

SOC 674
COH 165
ENER 664
EMPL 390
ENV 1255
ECOFIN 1332

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Vedr.:	Rådets henstilling om bekæmpelse af udelukkelse fra boligmarkedet, herunder hjemløshed

Vedlagt følger til delegationerne Rådets henstilling om ovennævnte emne, der blev godkendt af EPSCO-Rådet på samlingen den 19. oktober 2026.

2026/0105 (NLE).

RÅDETS HENSTILLING**om bekæmpelse af udelukkelse fra boligmarkedet, herunder hjemløshed**

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292 sammenholdt med artikel 153, stk. 1, litra j),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I henhold til artikel 3, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union bekæmper Unionen social udstødelse og forskelsbehandling og fremmer social retfærdighed og beskyttelse. I henhold til artikel 151 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) har Unionen og medlemsstaterne bl.a. som mål at fremme beskæftigelsen, forbedre leve- og arbejdsvilkårene, sikre passende social beskyttelse og bekæmpe social udstødelse.
- (2) I artikel 34 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder anerkendes og respekteres retten til social bistand og boligstøtte med henblik på at sikre en værdig tilværelse for alle, der ikke råder over tilstrækkelige midler, i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i EU-retten og national lovgivning og praksis.

- (3) I artikel 31 i den reviderede europæiske socialpagt¹ bekræftes tilsagnet fra alle parter side om at fremme adgang til boliger af passende standard, forebygge og mindske hjemløshed med henblik på en gradvis afskaffelse heraf og gøre boligpriserne overkommelige for dem, som mangler tilstrækkelige midler.
- (4) I november 2017 proklamerede Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Kommissionen den europæiske søjle for sociale rettigheder². Ifølge princip 19 skal dem, der har behov for det, have adgang til socialt boligbyggeri eller boligstøtte af høj kvalitet og beskyttelse mod tvangsudsættelse. Det fastslås også, at hjemløse skal sikres passende husly og tjenesteydelser med henblik på at fremme deres sociale inklusion.
- (5) I overensstemmelse med EU-strategien for børns rettigheder opfordres medlemsstaterne i Rådets henstilling (EU) 2021/1004 om oprettelse af en europæisk børnegaranti³ til bl.a. at sikre, at børn i nød har effektiv adgang til ordentlige boligforhold, med særlig opmærksomhed på at forebygge og bekæmpe hjemløshed blandt børn og familier. I Rådets henstilling af 30. januar 2023 om en tilstrækkelig mindsteindkomst, som sikrer aktiv inklusion⁴, henstilles der til at kombinere tilstrækkelig indkomststøtte, inklusive arbejdsmarkeder og adgang til støttende og basale tjenester, herunder boliger. I Rådets henstilling af 27. november 2023 om udvikling af socialøkonomiske rammebetingelser⁵ opfordres medlemsstaterne til at anerkende og støtte socialøkonomiens rolle i leveringen af tilgængelige sociale tjenester, plejeydelser og boliger af høj kvalitet, idet der også tages hensyn til dårligt stillede grupper, i tæt samarbejde med offentligt tilgængelige sociale tjenester.

¹ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=163>.

² Interinstitutionel proklamation om den europæiske søjle for sociale rettigheder.

³ Rådets henstilling af 14. juni 2021 om oprettelse af en europæisk børnegaranti (EUT L 223 af 22.6.2021, s. 14).

⁴ Rådets henstilling af 30. januar 2023 om en tilstrækkelig mindsteindkomst, som sikrer aktiv inklusion (EUT C 41 af 3.2.2023, s. 1).

⁵ Rådets henstilling af 27. november 2023 om udvikling af socialøkonomiske rammebetingelser (EUT C, C/2023/1344, 29.11.2023).

- (6) I strategien for ligestilling mellem kønnene 2026-2030⁶ understreges det, at kvinder er særligt berørt af usikre boligsituationer, da de er overrepræsenteret blandt enlige forældre, ældre og ofre for kønsbaseret vold. I direktiv (EU) 2024/1385 om bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet⁷ opfordres medlemsstaterne til bl.a. at sikre, at støttetjenester sikrer ofrene oplysninger om og støtte til adgang til bolig.
- (7) I Rådets henstilling af 12. marts 2021 om romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse⁸ opfordres medlemsstaterne til bl.a. at sikre romaer ligebehandling med hensyn til adgang til passende ikkeafsondrede boliger og væsentlige ydelser⁹. I LGBTIQ+-ligestillingsstrategien 2026–2030¹⁰ fremhæves det, at forskelsbehandling og manglende social accept bidrager til høje niveauer af fattigdom og hjemløshed blandt LGBTIQ+-personer. I meddelelsen "Styrkelse af strategien for rettigheder for personer med handicap frem til 2030" opfordrer Kommissionen til, at personer med handicap sikres adgang til økonomisk overkommelige og tilgængelige boliger i overensstemmelse med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget COM/2026/113 final:Strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2026-2030.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1385 af 14. maj 2024 om bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (EUT L, 2024/1385, 24.5.2024).

⁸ Rådets henstilling af 12. marts 2021 om romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse (EUT C 93 af 19.3.2021, s. 1).

⁹ Suppleret af meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet:En Union med ligestilling:EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, integration og deltagelse COM/2020/620 final.

¹⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, *En Union med lige muligheder: strategi for ligestilling af LGBTIQ+-personer 2026-2030* (COM(2025) 725 final).

- (8) I Rådets henstilling af 8. december 2022 om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet¹¹ henstilles der til, at medlemsstaterne udvikler og/eller forbedrer de formelle langtidsplejetjenester, navnlig pleje i hjemmet og lokalsamfundsbaseret pleje. Boliger, der er afpasset efter, at den enkeltes plejebehov udvikler sig, er en grundlæggende forudsætning for at kunne blive boende i eget hjem, hvilket gør det muligt at yde pleje i hjemmet og bidrager til at undgå unødige institutionspleje.
- (9) I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1346 om fastlæggelse af standarder for modtagelse af ansøgere om international beskyttelse¹² fastsættes det, at ansøgere om international beskyttelse har ret til materielle modtagelsesforhold, som omfatter indkvartering, kost, tøj, produkter til personlig hygiejne og lommepenge, med harmoniserede standarder i hele EU.
- (10) I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/92/EU om sammenlignelighed af gebyrer i forbindelse med betalingskonti, flytning af betalingskonti og adgang til betalingskonti med basale funktioner¹³ ("direktivet om betalingskonti") fastslår det i artikel 16, stk. 2, at medlemsstaterne sikrer, at forbrugere med lovligt ophold i Unionen, herunder forbrugere uden fast adresse, har ret til at åbne og bruge en betalingskonto med basale funktioner hos kreditinstitutter, der er beliggende på deres område. En sådan ret gælder uanset forbrugers bopæl.

¹¹ Rådets henstilling af 8. december 2022 om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet (EUT C 476 af 15.12.2022, s. 1).

¹² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1346 af 14. maj 2024 om fastlæggelse af standarder for modtagelse af ansøgere om international beskyttelse (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024).

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/92/EU af 23. juli 2014 om sammenlignelighed af gebyrer i forbindelse med betalingskonti, flytning af betalingskonti og adgang til betalingskonti med basale funktioner (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 214).

- (11) Lissabonerklæringen om den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed¹⁴ blev den 21. juni 2021 undertegnet af EU-institutionerne, medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne. Den forpligter alle underskriverne til at lancere en europæisk platform for bekæmpelse af hjemløshed, der skal fremme udformningen og gennemførelsen af personcentrerede, boligbaserede og integrerede tilgange og arbejde hen imod at afskaffe hjemløshed i Den Europæiske Union senest i 2030, således at:
- i) ingen sover på gaden på grund af mangel på tilgængelig, sikker og passende nøddindkvartering
 - ii) ingen skal være henvist til nøddindkvartering eller midlertidig indkvartering længere end nødvendigt, før de flytter til en permanent boligløsning
 - iii) ingen udskrives fra en institution (f.eks. fængsel, hospital eller plejefacilitet) uden at få tilbudt passende boligforhold
 - iv) udsættelser bør om muligt forebygges, og ingen bør udsættes uden at få bistand til en passende boligløsning, hvis de har behov herfor
 - v) ingen må udsættes for diskrimination på grund af deres status som hjemløs.
- (12) Den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed er den etablerede samarbejdsramme på EU-plan vedrørende hjemløshed. Den er et samarbejdsforum for videnopbygning, gensidig læring og samarbejde mellem medlemsstater og interessenter og bidrager til evidensbaseret politikudformning og stærkere gennemførelseskapacitet, herunder i forbindelse med forebyggelse og afhjælpning af udelukkelse fra boligmarkedet.

¹⁴ Lissabonerklæringen om den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed (21. juni 2021, Lissabon, Portugal).

- (13) I "La Hulpe-erklæringen"¹⁵, der blev undertegnet den 16 april 2024 på højniveaukonferencen om den europæiske søjle for sociale rettigheder, anerkendes det, at hjemløshed fortsat er et problem i mange medlemsstater, og der opfordres til en fortsat indsats for tilgængelige, effektive, grønne og økonomisk overkommelige sociale boliger med henblik på at opfylde alles boligbehov, udrydde hjemløshed og fremme en "Housing First"-tilgang. Erklæringen anerkender også betydningen af den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed.
- (14) I sin beslutning, der blev vedtaget den 24. november 2020¹⁶, understregede Europa-Parlamentet, at en bolig er en grundlæggende menneskerettighed, og det opfordrede Kommissionen og medlemsstaterne til en stærkere indsats for at gøre en ende på hjemløshed i EU senest i 2030. I sin beslutning, der blev vedtaget den 10. marts 2026¹⁷, understregede Europa-Parlamentet behovet for en europæisk tilgang og løsninger, der sikrer, at der findes anstændige og økonomiskoverkommelige boliger, og det opfordrede medlemsstaterne til at udvikle og gennemføre boligbaserede strategier for at reducere hjemløshed. I beslutningen opfordres Kommissionen også til at yde politisk støtte til bekæmpelse af hjemløshed og til at overvåge fremskridtene på dette område.

¹⁵ La Hulpe-erklæringen om fremtiden for den europæiske søjle for sociale rettigheder (16. april 2024, La Hulpe, Belgien).

¹⁶ Europa-Parlamentets beslutning af 24. november 2020 om nedbringelse af antallet af hjemløse i Den Europæiske Union(2020/2802(RSP)).

¹⁷ Europa-Parlamentets beslutning af 10. marts 2026 om boligkrisen i Den Europæiske Union med det formål at fremsætte forslag om løsninger til anstændige, bæredygtige og økonomisk overkommelige boliger (2025/2070(INI)).

- (15) I Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2017/543 af 22. marts 2017¹⁸ om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 763/2008 om folke- og boligtællinger for så vidt angår variablernes tekniske specifikationer samt deres opdelinger fastsættes de statistiske definitioner vedrørende hjemløshed, og de finder anvendelse indtil udgangen af 2027. Fra 2028 og fremefter udgør Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2025/2458 af 26. november 2025¹⁹ om europæiske befolknings- og boligstatistikker den nye retlige ramme for disse definitioner og omfatter bl.a. pilot- og gennemførlighedsundersøgelser.
- (16) I sin udtalelse om udryddelse af hjemløshed i Den Europæiske Union²⁰, der blev vedtaget den 2. december 2021, glædede Regionsudvalget sig over lanceringen af platformen, og det fremhævede fire vigtige indsatsområder for den, nemlig gensidig læring, fremme af adgang til finansiering, dataindsamling og politisk overvågning samt identifikation af lovende innovationer og bistand til opskalering heraf.
- (17) I sin udtalelse om en EU-ramme for nationale strategier mod hjemløshed baseret på princippet om "Housing First"²¹, der blev vedtaget den 13. december 2023, opfordrede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg til, at der udvikles en EU-strategi mod hjemløshed, så det bliver muligt at inddrage nationale politikker til bekæmpelse af hjemløshed i det europæiske semester. Det foreslog også, at denne strategi bør understøttes af en henstilling fra Rådet om hjemløshed.

¹⁸ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2017/543 af 22. marts 2017 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 763/2008 om folke- og boligtællinger for så vidt angår variablernes tekniske specifikationer samt deres opdelinger (EUT L 78 af 23.3.2017, s. 13).

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2025/2458 af 26. november 2025 om europæiske befolknings- og boligstatistikker, om ændring af forordning (EF) nr. 862/2007 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 763/2008 og (EU) nr. 1260/2013 (EUT L, 2025/2458, 12.12.2025).

²⁰ Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse – Udryddelse af hjemløshed i Den Europæiske Union: Det lokale og regionale perspektiv (EUT C 97 af 28.2.2022, s. 26).

²¹ Udtalelse EØSU 2023/01741 fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om en EU-ramme for nationale hjemløsestrategier baseret på princippet om "først en bolig".

- (18) I den fælles beskæftigelsesrapport 2026²² bemærkes det, at medlemsstaterne bør træffe foranstaltninger for at støtte adgangen til boliger til overkommelige priser, socialt boligbyggeri eller, hvor det er relevant, passende boligstøtte, og at de bør forebygge og bekæmpe hjemløshed som den mest ekstreme form for fattigdom, bekæmpe social udstødelse gennem integrerede, personcentrerede og boligbaserede strategiske tilgange og fremme renovering af boliger og sociale boliger.
- (19) I den europæiske plan for økonomisk overkommelige boliger²³, der blev vedtaget af Kommissionen den 16. december 2025, anerkendes det, at visse grupper rammes uforholdsmæssigt hårdt af stigende boligomkostninger og begrænset adgang til sociale og økonomisk overkommelige boliger, og at hjemløshed er en vedvarende og kompleks udfordring, som bør håndteres gennem boligbaserede løsninger, såsom "Housing First"-tilgangen, ledsaget af integrerede tilgange til bekæmpelse af fattigdom og udstødelse.
- (20) I den første EU-strategi for bekæmpelse af fattigdom nogensinde, som Kommissionen vedtog den 6. maj 2026, udpeges boligpriser som en særlig udfordring for dem, der oplever eller er i risiko for fattigdom, og det bemærkes, at adgang til økonomisk overkommelige og varige boliger af høj kvalitet er en afgørende forudsætning for integration i samfundet og på arbejdsmarkedet.
- (21) FN's 2030-verdensmål for bæredygtig udvikling 1 og 11 opfordrer til at udrydde ekstrem fattigdom, herunder hjemløshed, overalt og sikre adgang for alle til ordentlige, sikre og prismæssigt overkommelige boliger.
- (22) Hjemløshed er fortsat den mest ekstreme og synlige manifestation af fattigdom og social udstødelse i Den Europæiske Union. Den berører enkeltpersoner og familier i alle medlemsstater og undergraver de principper om værdighed, lighed og social retfærdighed, som Unionen bygger på. På trods af de hidtidige bestræbelser stiger hjemløsheden i flere medlemsstater, og det anslås, at den berører mere end en million personer²⁴.

²² Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion, Den fælles beskæftigelsesrapport 2026 – som vedtaget af EPSCO-Rådet den 9. marts 2026, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2026.

²³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget COM/2025/1025 final: Den europæiske plan for økonomisk overkommelige boliger.

²⁴ OECD Affordable Housing Database | OECD.

- (23) Udelukkelse fra boligmarkedet henviser til, at en person eller husstand ikke kan få adgang til eller opretholde anstændige og stabile boligforhold, der opfylder grundlæggende standarder for sikkerhed, retssikkerhed, tilgængelighed og økonomisk overkommelighed. Hjemløshed er den mest synlige og ekstreme form heraf og omfatter personer, der sover på gaden, og personer, der opholder sig i nødindkvartering og midlertidig indkvartering for hjemløse. Udelukkelse fra boligmarkedet er imidlertid et bredere begreb og omfatter også personer, der har tag over hovedet, men lever under utilstrækkelige eller usikre forhold. Usikre boligforhold opstår, når enkeltpersoner udsættes for trusler om udsættelse, vold i hjemmet eller har ustabile lejeaftaler. Utilstrækkelige boligforhold foreligger, når enkeltpersoner bor i boliger af ringe kvalitet, som mangler basale faciliteter (såsom indendørs skylletoilet eller vaskefaciliteter). Disse boliger kan være i meget dårlig stand, stærkt overfyldte eller ikke tilpasset personer med særlige behov (såsom ældre, personer med handicap eller personer med behov for langtidspleje).
- (24) Boliger er en central social determinant for sundhed, social inklusion og et sammenhængende samfund, og mangel på en bolig, bolig af ringe kvalitet eller bolig i segregerede boligmiljøer kan være skadelig for livskvaliteten, herunder enkeltpersoners og lokalsamfunds mentale og fysiske sundhed, trivsel og muligheder for beskæftigelse og uddannelse.
- (25) Udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed skyldes et komplekst samspil mellem strukturelle, institutionelle og personlige faktorer. Disse omfatter fattigdom, arbejdsløshed, mangel på sociale og økonomisk overkommelige boliger eller boligstøtte af høj kvalitet, forskelsbehandling, dårlig mental og fysisk sundhed, stofmisbrug og vold i hjemmet.
- (26) I 2024 angav næsten 6 % af de personer i Unionen på 16 år eller derover, der havde søgt efter bolig i løbet af de seneste fem år, at de mindst én gang havde følt sig udsat for forskelsbehandling. Andelen af personer, der følte sig udsat for forskelsbehandling, var dobbelt så høj blandt personer i risiko for fattigdom eller social udstødelse (10 %) som blandt personer, der ikke var i risiko (5 %). Omkring 17 % af Unionens befolkning boede i 2024 i en overfyldt bolig.

- (27) Manglen på sociale og økonomisk overkommelige boliger er en væsentlig hindring i bekæmpelsen af udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed. Mellem 2013 og 2024 steg boligpriserne i nominelle tal med mere end 60 % i Unionen, hvilket er hurtigere end husholdningernes indkomster, og i nogle medlemsstater var de gennemsnitlige stigninger i de nominelle priser på over 220 %. Samtidig er de gennemsnitlige huslejer steget med omkring 20 %, mens nye lejekontrakter generelt er betydeligt dyrere end ældre, navnlig i byområder og turistområder. Boligudgifterne, herunder vand, elektricitet, opvarmning og køling, gas og andre brændstoffer, er steget i 17 medlemsstater sammenlignet med EU-gennemsnittet; i nogle medlemsstater var stigningen mere end 80 % højere end EU-gennemsnittet, mens de faldt i ti andre medlemsstater.
- (28) Boligudbuddet har haft nogle udfordringer med hensyn til at følge med den stigende efterspørgsel på grund af bl.a. høje byggeomkostninger, innovationsunderskud, mangel på kvalificeret arbejdskraft, migration og overdrevent bureaukrati. Navnlig er byggepriserne i Unionen steget med 56 % mellem 2010 og 2024, og i nogle medlemsstater er der konstateret stigninger på mere end 170 %. Byggetilladelser til boliger (antal boliger) er faldet med 22 % mellem 2021 og 2024, og den eksisterende boligmasse er ikke blevet udnyttet fuldt ud, idet omkring 20 % af boligerne i hele EU står tomme eller er underudnyttede (herunder sæsonboliger eller sekundærboliger og boligheder, der er købt som investeringer og ikke anvendes som helårsboliger).

- (29) I denne sammenhæng er en forøgelse af udbuddet af sociale og økonomisk overkommelige boliger et afgørende element i bekæmpelsen af udelukkelse fra boligmarkedet. Det er navnlig nødvendigt med yderligere investeringer til at støtte opførelsen af nye boliger, renovering og, hvor det er muligt, en mere effektiv udnyttelse af de eksisterende underudnyttede og ubeboede boliger, bl.a. ved at skabe incitamenter til udlejning af privatejede ejendomme og ved at give den eksisterende bygningsmasse – f.eks. kontorbygninger – nye anvendelser. Revisionen af statsstøttere reglerne for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse som led i den europæiske plan for økonomisk overkommelige boliger og midtvejsforordningen om revisionen af EU's samhørighedspolitiske fonde²⁵ bidrager til at udvikle en gunstig ramme for investeringer i sociale og økonomisk overkommelige boliger (pr. marts 2026 havde medlemsstaterne og regionerne under midtvejsgennemgangen omfordelt mindst 3,3 mia. EUR til økonomisk overkommelige og bæredygtige boliger). De reguleringsmæssige fleksibiliteter i forbindelse med midtvejsgennemgangen og muligheden for en højere EU-medfinansieringssats for boliginvesteringer er fortsat til rådighed som støtte til yderligere omprogrammering indtil 2029–2030.
- (30) I overensstemmelse med principperne for det nye europæiske Bauhaus bør adgang til passende, bæredygtige og økonomisk overkommelige boliger af høj kvalitet betragtes som en del af et bredere socialt og territorielt økosystem, der understøtter inklusion, et liv i fællesskab, arbejdskraftmobilitet, adgang til uddannelse og erhvervsuddannelse, sundhed, langtidspleje, et uafhængigt liv og social sammenhængskraft. Boligpolitikker er mere effektive og skaber en social merværdi, når de kombineres med stedbaserede foranstaltninger, lokal infrastruktur og tjenester og udformes med henblik på at fremme inkluderende og bæredygtige kvarterer, der opfylder beboernes behov.

²⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2025/1914 af 18. september 2025 om ændring af forordning (EU) 2021/1058 og (EU) 2021/1056 for så vidt angår særlige foranstaltninger til at adressere strategiske udfordringer i forbindelse med midtvejsgennemgangen (EUT L, 2025/1914, 19.9.2025).

- (31) For at udvide udbuddet og styrke den økonomiske overkommelighed kan medlemsstaterne afhængigt af de nationale forhold drage nytte af forskellige boligmodeller, herunder socialt boligbyggeri og offentlige boliger, "cost-rental"-boliger og boliger med begrænset fortjeneste, andelsboligforeninger, sociale udlejningsbureauer og andre nonprofit- eller almenvelorienterede modeller. Disse modeller, som ofte leveres af socialøkonomiske organisationer, kan bidrage til langsigtet økonomisk overkommelighed, mindske eksponeringen for skadelig spekulation og bidrage til en bedre udnyttelse af eksisterende boliger, jord og investeringsressourcer. Innovative bofællesskabskoncepter, herunder boformer på tværs af generationer, bofællesskaber og deleordninger, kan også bidrage til at afhjælpe udfordringer med hensyn til social isolation, underudnyttelse af bygninger og lokal boligmangel. Gensidig læring kan bidrage til at identificere vellykkede modeller, der allerede er gennemført i andre medlemsstater.
- (32) Boligsystemerne kan variere fra medlemsstat til medlemsstat. Socialt boligbyggeri har stor værdi som instrument i mange medlemsstater, mens der i andre medlemsstater anvendes alternative systemer. Desuden forstås begreber såsom socialt boligbyggeri og økonomisk overkommelige boliger på forskellige måder i medlemsstaterne, hvilket afspejler de nationale forhold og institutionelle rammer.
- (33) En opskalering af udbuddet af sociale og økonomisk overkommelige boliger kræver stabile styrings- og investeringsrammer, herunder offentlig-private partnerskaber, partnerskaber i almenhedens interesse og nye, udvidede offentlig-private partnerskaber (med fokus på inddragelse af potentielle beboere). Samarbejdet mellem offentlige myndigheder, socialøkonomiske organisationer, udbydere af sociale og økonomisk overkommelige boliger, private boligudviklere, uddannelsesinstitutioner, arbejdsgivere, finansielle institutioner og andre interessenter er vigtigt. Kombineret finansiering, omkostningsbaseret husleje, revolverende fonde, offentlige garantier, langfristede lejekontrakter om offentlig jord og andre finansieringsmekanismer i almenhedens interesse kan bidrage til at mobilisere langsigtet kapital og fremme langsigtet økonomisk overkommelighed. Desuden kan medlemsstaterne også fremme og støtte innovative og inkluderende bottom-up-boligprojekter, hvor de kommende beboere planlægger og finansierer deres boligprojekt kollektivt.

- (34) Udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed kan ramme visse befolkningsgrupper uforholdsmæssigt hårdt, og omfanget og sammensætningen af de berørte varierer betydeligt afhængigt af nationale, regionale og lokale forhold. Visse personer og grupper kan stå over for særlige og overlappende ulemper med hensyn til adgang til en bolig og løbe en højere risiko for udelukkelse fra boligmarkedet eller hjemløshed. Disse kan omfatte unge (såsom studerende, der ikke har råd til eller adgang til studenterboliger, eller unge, der forlader institutionel eller alternativ pleje), arbejdsløse, personer i arbejde, der oplever fattigdom, sårbare familier (herunder enlige forældre og større familier med børn), ofre for og overlevende efter kønsbaseret vold, ældre i usikre boligsituationer, personer med handicap og personer med behov for langtidspleje, romaer, personer med migrantbaggrund, personer, der tilhører racemæssige eller etniske mindretal, og LGBTIQ+-personer.
- (35) Forebyggelse af udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed kombineret med adgang til passende og sikre boliger og omfattende, personcentrerede støttetjenester såsom integrerede sociale tjenester er nogle af de mest effektive redskaber til at afskaffe hjemløshed. Medlemsstaterne bør opfordres til at styrke forebyggelsespolitikker, der omfatter universelle forebyggende foranstaltninger, tidlige indsatser rettet mod højrisikogrupper, kriseforebyggelse for personer og husstande, der er i overhængende risiko for hjemløshed, og interventioner i akutfasen for at sikre rettidig adgang til midlertidig indkvartering.
- (36) Værktøjer til tidlig indsats såsom mægling i sager om husleje- og afdragsrestancer, gældsrådgivning, juridisk bistand vedrørende lejes og udlejes rettigheder, systemer til tidlig varslings og kortfristet økonomisk støtte er ikke konsekvent tilgængelige i alle medlemsstater, og en styrkelse af disse mekanismer er afgørende for effektivt at kunne forebygge udelukkelse fra boligmarkedet.
- (37) Forebyggelse af tvangsudsættelser²⁶ og ydelse af støtte under flytninger kræver en retfærdig retlig ramme for lejernes tryghed, boligstabilitet og udlejernes rettigheder. Samarbejde med lokale myndigheder, sociale tjenester og mæglingsmuligheder, herunder sociale udlejningsbureauer, kan mindske risikoen for hjemløshed og lette overgange.

²⁶ "Tvangsudsættelser" som defineret af UNHCR's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder, generel bemærkning nr. 7 (1997) om "The right to adequate housing: forced evictions" (retten til ordentlige boligforhold: tvangsudsættelser) (20.5.1997).

- (38) Boligbaserede tilgange, herunder "Housing First"-modellen, som kombinerer hurtig adgang til langsigtede og sikre boliger med personlige og integrerede støttetjenester, herunder social, sundhedsmæssig og beskæftigelsesmæssig støtte, der er skræddersyet til de individuelle behov, har givet varige positive resultater med hensyn til at forebygge og mindske hjemløshed og udelukkelse fra boligmarkedet og fremme social og økonomisk integration.
- (39) Administrative krav for at få adgang til støtte, herunder forpligtelsen til at fremlægge dokumentation for fast bopæl, kan skabe barrierer for personer, der oplever hjemløshed eller udelukkelse fra boligmarkedet. Ved, hvor det er relevant, at fjerne eller tilpasse sådanne krav kan man øge udnyttelsen af den tilgængelige støtte og bidrage til at tackle de underliggende årsager til udelukkelse fra boligmarkedet.
- (40) Stigende boligudgifter og begrænset adgang til sociale og økonomisk overkommelige boliger kan hæmme mobiliteten på arbejdsmarkedet, eftersom enkeltpersoner kan være ude af stand til at flytte til områder, hvor der findes beskæftigelsesmuligheder. Dette kan påvirke konkurrenceevnen og den økonomiske vækst. At tage hånd om boligens økonomiske overkommelighed og tilgængelighed er en afgørende del af det at understøtte deltagelsen på arbejdsmarkedet og sikre, at arbejdsmarkedet fungerer effektivt.
- (41) Forskelle i de definitioner, overvågningssystemer og dataindsamlingsmetoder, der anvendes i medlemsstaterne, begrænser tilgængeligheden af sammenlignelige data om hjemløshed på EU-plan.
- (42) Pålidelige, relevante og regelmæssigt indsamlede data og statistisk dokumentation om udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed er afgørende for en effektiv politikudformning, overvågning og evaluering, der gør det muligt at vurdere fremskridt uden at øge den administrative byrde.
- (43) Bekæmpelse af udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed kræver tværsektoriel koordinering og flerniveaustyring, som omfatter Den Europæiske Union, det nationale, regionale og lokale niveau samt civilsamfundet, socialøkonomiske organisationer, boligudbydere og personer med egne erfaringer med hjemløshed.

- (44) Partnerskaber med organisationer, der yder støtte til personer, der oplever hjemløshed, og mere bredt til personer, der oplever udelukkelse fra boligmarkedet, kan styrke den offentlige indsats for at levere tjenester, som fremmer social inklusion og skaber stabile boligløsninger for specifikke målgrupper. Ved at levere supplerende tjenester såsom arbejdsmarkedsintegration kan socialøkonomiske organisationer bidrage til at sikre overgangen til et stabilt liv.
- (45) En effektiv indsats for at forebygge og mindske udelukkelse fra boligmarkedet kræver tilstrækkelig og stabil finansiering samt effektiv anvendelse og koordinering af de disponible finansielle ressourcer på EU-plan samt på nationalt, regionalt og lokalt plan i overensstemmelse med medlemsstaternes kompetencer og budgetrammer.
- (46) "ETHOS", den europæiske typologi for hjemløshed og udelukkelse fra boligmarkedet, blev udviklet som en ramme til at forbedre forståelsen og målingen af hjemløshed i Europa og til at tilvejebringe et fælles "sprog" for tværnationale udvekslinger om hjemløshed. ETHOS klassificerer livssituationer, der udgør former for hjemløshed og udelukkelse fra boligmarkedet, nemlig:
- uden opholdssted (uden nogen form for husly, sover på gaden)
 - boligløs (med et sted at sove, men midlertidigt i institutioner eller herberger)
 - usikker bolig (truet af alvorlig eksklusion på grund af usikre lejemål, udsættelse, vold i hjemmet, midlertidigt ophold hos familie/venner)
 - utilstrækkelig bolig (i midlertidige eller ukonventionelle strukturer, i uegnede boliger, i ekstrem overbelægning) –

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

GENSTAND

- 1) Uden at det berører medlemsstaternes nationale kompetencer, indeholder denne henstilling retningslinjer for bekæmpelse af social udstødelse og navnlig:
 - a) for støtte til medlemsstaterne med henblik på at forebygge og tackle udelukkelse fra boligmarkedet, navnlig hjemløshed
 - b) for fremme af udformningen, gennemførelsen og forbedringen af nationale, regionale og lokale strategiske rammer baseret på personcentrerede, boligbaserede og integrerede politikker.

DEFINITIONER

- 2) I denne henstilling forstås ved:
 - a) "udelukkelse fra boligmarkedet": situationer, hvor enkeltpersoner eller husstande ikke har adgang til passende og/eller sikre boliger. Det omfatter navnlig personer, der oplever hjemløshed (dvs. uden opholdssted eller i boligløshed) og personer, der ufrivilligt lever i usikre boligsituationer, f.eks. i utilstrækkelige eller usikre boliger
 - b) "nødindkvartering": indkvartering, såsom natteherberger, hvis primære formål er at dække et akut behov for husly og adgang til basale faciliteter
 - c) "midlertidig indkvartering": tidsbegrænset bolig, der stilles til rådighed, mens der søges efter en langsigtet og sikker boligløsning
 - d) "boligbaserede tilgange": politik- og tjenesteleveringsmodeller, der prioriterer hurtig adgang til passende, økonomisk overkommelige, langsigtede og sikre boliger, hvor det er nødvendigt, ledsaget af integrerede, personcentrerede støttetjenester til boligstabilitet og social inklusion, såsom "Housing First".

TVÆRGÅENDE HENSTILLINGER

3) Det henstilles til medlemsstaterne:

- a) at vedtage, revidere eller bygge videre på eksisterende nationale og regionale strategiske rammer for bekæmpelse af udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed på grundlag af personcentrerede, boligbaserede og integrerede politikker i overensstemmelse med denne henstilling med henblik på at styrke indsatsen for at afskaffe hjemløshed i Den Europæiske Union. Dette bør ske med inddragelse og deltagelse af regionale og lokale myndigheder samt andre relevante partnere, samtidig med at kompetencefordelingen i medlemsstaterne respekteres
- b) ud fra nationale forhold at definere usikre boligsituationer, navnlig under hensyntagen til risici for fattigdom eller social udstødelse
- c) at udvikle skræddersyede foranstaltninger til bekæmpelse af udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed og vedtage en personcentreret, boligbaseret tilgang, der, hvor det er relevant, bygger på princippet om "Housing First" og principperne i det nye europæiske Bauhaus, herunder deltagelsesbaseret, stedbaseret og inkluderende design, med levering af integrerede tjenester såsom social bistand, sundhedsydelse, langtidspleje og aktivering på arbejdsmarkedet kombineret med boligstøtte
- d) at fastsætte relevante, tidsbundne, opnåelige og målbare mål i overensstemmelse med Lissabonerklæringen, herunder følgende:
 - i) at enhver person, der sover på gaden (personer i "primær hjemløshed"²⁷, dvs. personer, der sover på gaden uden at søge ly i nogen beboelsesenhed), får tilbudt nødindkvartering

²⁷ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2017/543 af 22. marts 2017 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 763/2008 om folke- og boligtællinger for så vidt angår variablernes tekniske specifikationer samt deres opdelinger (EUT L 78 af 23.3.2017, s. 13).

- ii) at personer, der opholder sig i nødindkvartering eller midlertidig indkvartering (personer i "sekundær hjemløshed"), eller personer, der er udskrevet fra en institution, får effektiv støtte til hurtigst muligt at få adgang til langsigtede og sikre boligløsninger.

IDENTIFIKATION AF PERSONER, DER OPLEVER ELLER ER I RISIKO FOR UDELUKKELSE FRA BOLIGMARKEDET

4) Det henstilles til medlemsstaterne:

- a) at styrke dataindsamling og permanente overvågningsmekanismer for grupper, der er vanskelige at nå, herunder personer, der oplever hjemløshed, og uden at skabe en uforholdsmæssig administrativ byrde udvikle regelmæssige, omfattende og sammenlignelige data, herunder, hvor det er muligt og uden uforholdsmæssige byrder og omkostninger for medlemsstaterne, disaggregerede statistikker om udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed på nationalt, regionalt og lokalt plan, samtidig med at databeskyttelsesreglerne overholdes, og hvor det er muligt ved at gøre brug af eksisterende datakilder
- b) at tilpasse kriterierne for identifikation af personer, der oplever eller er i risiko for udelukkelse fra boligmarkedet, på tværs af relevante tjenester såsom sociale, beskæftigelsesmæssige, uddannelsesmæssige og retlige tjenester samt børnebeskyttelsestjenester og opbygge hurtig, effektiv og rettidig informationsudveksling mellem disse tjenester
- c) at overveje at udvikle eller forbedre systemer til tidlig varsling med henblik på at identificere husstande, der er i risiko for udelukkelse fra boligmarkedet, og sikre rettidig opsøgende indsats og forebyggende støtte, at kvantificere og vurdere boligbehovene blandt personer, der oplever hjemløshed, og personer i usikre boligsituationer og at udvikle skræddersyede identifikationsstrategier for persongrupper, der ofte undertælles eller er skjulte.

5) Det henstilles til medlemsstaterne:

- a) inden for deres strategiske rammer at støtte personer, der er i risiko for udelukkelse fra boligmarkedet, i at fastholde ordentlige boligforhold gennem målrettede foranstaltninger såsom gælds- og boligrådgivning, systemer til tidlig varsling, akut huslegebistand, mægling og andre afbødende foranstaltninger, f.eks. bekæmpelse af energifattigdom, samt at sikre, at der findes tilpassede boliger, samt tilgængelighed og rimelig tilpasning for personer med handicap eller behov for langtidspleje, samtidig med at uforholdsmæssige byrder ved byggeri og renovering undgås
- b) at sikre rettidig og effektiv adgang til oplysninger, navnlig for personer, der er i risiko for udelukkelse fra boligmarkedet, om disponible boliger samt sociale støtte- og indkomststøtteforanstaltninger og bistand til hjemløshed, herunder ved at give oplysninger i tilgængelige formater, og overveje at gennemføre en opsøgende indsats for at mindske, at rettigheder ikke udnyttes
- c) regelmæssigt at overvåge og om nødvendigt vurdere, om indkomststøtten, herunder boligrelaterede ydelser, er tilstrækkelig i forhold til boligudgifterne, f.eks. med reguleringsmekanismer, der reagerer på omkostningsudviklingen. Ved vurdering af tilstrækkeligheden er det nødvendigt at overveje behovet for at undgå fattigdomsfælder
- d) at indføre mekanismer, hvor det er relevant, med henblik på at forhindre udsættelser gennem tidlige og systematiske indsatser fra sociale tjenester, kompetente judicielle myndigheder og andre relaterede tjenester. Sådanne foranstaltninger kan omfatte intensiv støtte til personer i risiko for udsættelse til håndtering af huslejerestancer og, hvis udsættelse ikke kan undgås, aktiv bistand til at finde en alternativ genhusningsløsning, der er skræddersyet til den pågældende persons eller husstands behov

- e) at styrke forebyggende foranstaltninger og beskyttelsesforanstaltninger i forbindelse med tvangsudsættelser og vilkårlige udsættelser, navnlig for familier med børn, med særlig opmærksomhed på husstande med enlige forsørgere. Medlemsstaterne bør sikre gennemsigtige og rettidige procedurer, der respekterer proportionalitet, retfærdig sagsbehandling og effektive retsmidler, samtidig med at udlejernes rettigheder respekteres
- f) at sikre, at ingen børn mangler ordentlige boligforhold, ved om nødvendigt at garantere rettidig og egnet alternativ indkvartering, samtidig med at familiens enhed bevares under hensyntagen til barnets tarv
- g) at sikre, at ingen børn eller unge voksne forlader anbringelse i institutioner eller plejefamilier uden ordentlige boligforhold og omfattende støttetjenester, herunder økonomisk støtte og forberedelsesprogrammer for at bistå dem i overgangen fra anbringelsen
- h) at etablere tidlig forebyggende rådgivning i uddannelsesinstitutioner, hvor det er relevant med udgangspunkt i eksisterende studievejledningstjenester, samt på arbejdspladser eller i ungdomsinstitutioner for at hjælpe med at afdække situationer med udsathed, forebygge skolefrafald og lette passende henvisninger til de rette tjenester samt forebygge udelukkelse fra boligmarkedet blandt børn og unge
- i) at stille rådgivning og social støtte til rådighed for ældre og personer med handicap for at forebygge udelukkelse fra boligmarkedet
- j) at sikre ligebehandling af personer, der er i risiko for forskelsbehandling, med hensyn til adgang til ordentlige boligforhold og basale tjenester på tværs af alle boligformer
- k) at yde rettidig og personaliseret støtte til personer, der forlader institutioner såsom fængsler, hospitaler, indkvarteringscentre for ansøgere om international beskyttelse og plejefaciliteter, med henblik på at sikre langsigtede boliger. Dette omfatter personer med betydelige behov med hensyn til mental sundhed, stofmisbrug eller langtidspleje. Med henblik herpå kan medlemsstaterne tilskynde til tværsektorielle udskrivningsprotokoller, der involverer de kompetente offentlige myndigheder og relevante tjenesteudbydere, og forbedrede støtteforanstaltninger, der har til formål at forebygge forstyrrelser i behandlingsforløbene.

STØTTE TIL PERSONER, DER OPLEVER HJEMLØSHED

- 6) For at mindske den tid, hvor personer oplever hjemløshed eller er afhængige af nødindkvartering eller midlertidig indkvartering, henstilles det til medlemsstaterne at yde personcentreret, integreret og tilgængelig støtte gennem:
- a) tilgængelige og inkluderende støttesystemer, herunder f.eks. vurdering af individuelle behov, skræddersyede støtteplaner, specifikke støttefunktioner (såsom sagsbehandlere og boligrådgivere) og sagsstyring i de mest komplekse sager samt opsøgende arbejde og lokalsamfundsbaseerede tværfaglige teams bestående af sundheds- og plejepersonale, socialrådgivere og fødevarebanker. Opsøgende teams kan også oplyse og vejlede for at hjælpe med adgang til rettigheder, basale tjenester, folkeregistrering og dokumentation, uddannelse og integration på arbejdsmarkedet
 - b) sikring af, at alle foranstaltninger til sikring af den offentlige orden i forbindelse med offentlige rum respekterer værdigheden og de grundlæggende rettigheder for personer, der oplever hjemløshed
 - c) standarder, der sikrer ensartede støttetjenester af høj kvalitet, herunder børnespecifik støtte
 - d) en "one-stop-shop-tilgang" med rettidige og forenklede henvisninger til relevante sociale sikringsmyndigheder, social bistand og lettilgængelige sociale tjenester og sundhedstjenester
 - e) støttesystemer, der bidrager til at forebygge unødigt adskillelse af familier under hensyntagen til barnets tarv, og sikrer, at ingen børn er uden opholdssted eller opholder sig i nødherberger, midlertidig indkvartering eller andre former for boligløshed
 - f) aktiv beskæftigelsesstøtte, herunder ved at lette registrering hos arbejdsformidlingen, og udvikle personaliserede veje til beskæftigelse samt social støtte, støtte til fastholdelse i job og støtte til arbejdsgivere

- g) sikring af, at personer, der oplever hjemløshed, informeres om, at de i henhold til EU-lovgivningen²⁸ har ret til at åbne og bruge en betalingskonto med basale funktioner hos kreditinstitutter, der er beliggende på deres område, uanset om de har en fast adresse
- h) udvidelse af adgangen til stabile boligløsninger for personer, der oplever hjemløshed, herunder familier med børn, gennem samarbejde med offentlige og private boligudbydere, sociale udlejningsbureauer og inkluderende tildelingsmekanismer samt gennem kooperative og lokalsamfundsbaseerede modeller ledsaget af passende støttetjenester og fremme af koordinering mellem lokalsamfundsbaseerede organisationer og offentlige myndigheder med henblik på at forhindre, at støtten afbrydes, når en bolig er sikret
- i) sikring af, at nødindkvartering og midlertidig indkvartering, herunder kønsopdelt indkvartering, forefindes, er sikker, tilgængelig og yder passende støtte og opfylder behovene hos alle personer, der oplever hjemløshed, herunder familier med børn og ofre for vold i hjemmet og seksuel vold, samtidig med at deres overgang til stabile boligforhold støttes
- j) anerkendelse af og støtte til den rolle, som personer med egne erfaringer med hjemløshed spiller med hensyn til at forbedre tilliden til, adgangen til og effektiviteten af støttetjenester og foranstaltninger, der letter adgangen til social inklusion og boliger
- k) foranstaltninger til at forebygge og håndtere stigmatisering og diskriminerende praksis i adgangen til boliger, såsom gennemsigtige kriterier for ventelister til socialt boligbyggeri, uddannelse i bekæmpelse af fordomme for boligprofessionelle og støttetjenester til lejere, der udsættes for forskelsbehandling

²⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/92/EU af 23. juli 2014 om sammenlignelighed af gebyrer i forbindelse med betalingskonti, flytning af betalingskonti og adgang til betalingskonti med basale funktioner (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 214).

- l) styrkelse af opsøgende sociale støttetjenester og koordinering mellem lokalsamfundsbaseerede og offentlige tjenester for personer, der bor i uformelle bosættelser, med henblik på at forbedre adgangen til stabile og sikre boliger.

ADGANG TIL PASSENDE OG SIKRE BOLIGLØSNINGER

- 7) Det henstilles til medlemsstaterne at øge udbuddet af sociale og økonomisk overkommelige boliger som en reaktion på de demografiske behov, lokale mangler og territoriale forskelle, navnlig ved at:
 - a) fremme vilkårene for langtidsudlejning for private udlejere og lejere ved:
 - at sikre en retlig ramme, der letter en sikker og velfungerende anvendelse af langtidslejekontrakter
 - hvor det er relevant, at tillade målrettet anvendelse af forholdsmæssige økonomiske incitamenter, så udlejere kan tilbyde langsigtede, økonomisk overkommelige og sikre boligløsninger, navnlig til familier med børn og unge
 - at forbedre den juridiske klarhed og effektiviteten af relevante udsættelsesprocedurer samt
 - at skabe balance i forhold til, at boliger til langtidsudlejning anvendes til korttidsudlejningsformål, når det er behørigt begrundet
 - b) sikre, at renoverings-, energieffektivitets- og byfornyelsesforanstaltninger omfatter sociale beskyttelsesforanstaltninger for at forhindre fordrivelse
 - c) skabe incitamenter til både offentlige og private investeringer i nybyggeri, renovering eller ny anvendelse af eksisterende bygninger for at udvide den sociale og økonomisk overkommelige boligmasse
 - d) muliggøre og støtte boligmodeller med fokus på økonomisk overkommelighed, herunder socialt boligbyggeri og offentlige boliger, andelsboligforeninger, boligforeninger med begrænset fortjeneste, jordforvaltningsorganisationer samt sociale udlejningsbureauer og andre tilgange med ingen eller begrænset fortjeneste

- e) fremme og opskalere innovative bofællesskabskoncepter såsom deleboliger, klyngeboliger, bofællesskaber og boligløsninger på tværs af generationer, herunder, hvor det er relevant, med fælles faciliteter og støttetjenester, og lette midlertidige bolig- og overgangsboligmodeller for studerende og unge, f.eks. ved at matche studerende med beboere i underudnyttede boliger
- f) overveje, hvordan nationale, regionale og lokale planlægnings- og tilladelsesprocedurer kan forbedres med henblik på hurtigere boligbyggeri uden at gå på kompromis med bæredygtighedsstandarder eller boligkvalitet, samtidig med at social inklusion og territorial samhørighed fremmes, og administrative barrierer, der påvirker udbydere af byggetjenester, som støtter rettidig levering af nye sociale og økonomisk overkommelige boliger, hvor der er behov for dem, mindskes, f.eks. gennem anvendelse og mobilisering af offentlig jord, samtidig med at det sikres, at disse boliger er godt forbundet med basale socioøkonomiske tjenester og aktiviteter
- g) styrke effektiv udnyttelse af den eksisterende boligmasse, navnlig ved at gøre det lettere at ændre anvendelseskrav for samt renovere og genbruge eksisterende bygninger og ved at mobilisere tomme boliger og offentlige ejendomme og så vidt muligt begrænse unødvendige nedrivninger, samtidig med at foranstaltninger, der har til formål at mindske overbelægning og forbedre boligkvaliteten, fremmes
- h) forbedre tilgængeligheden af og adgangen til herberger og overgangsboliger, indtil langsigtede og stabile boligløsninger er til rådighed
- i) tage hensyn til klimarelaterede hændelsers indvirkning på boligudbuddet, herunder i regionerne i den yderste periferi
- j) reservere en fast andel af nye boligprojekter til sociale og økonomisk overkommelige boliger under hensyntagen til lokale boligbehov.

8) Som supplement til indsatsen for at øge boligudbuddet henstilles det til medlemsstaterne at etablere passende, forudsigelige og bæredygtige finansierings- og investeringsrammer i deres nationale strategier. Det henstilles også til medlemsstaterne fuldt ud at udnytte den EU-finansiering og de finansieringsværktøjer, der står til rådighed, herunder den kommende paneuropæiske investeringsplatform for økonomisk overkommelige og bæredygtige boliger, der er bebudet i den europæiske plan for økonomisk overkommelige boliger²⁹. Disse foranstaltninger kan bidrage til at optimere anvendelsen af nationale midler og EU-midler og til at opskalere langsigtede, inklusive og økonomisk overkommelige boligløsninger, bl.a. ved at:

- a) tilpasse og koordinere ressourcer på tværs af politikker vedrørende boliger, social inklusion, beskæftigelse, uddannelse, sundhed, langtidspleje, byfornyelse og renovering for at styrke den politiske sammenhæng og virkningen
- b) sikre, at offentligt støttede tiltag, hvor det er relevant, omfatter klare betingelser for økonomisk overkommelighed, tilgængelighed, bæredygtighed og inkluderende tildeling af boliger samt forbindelser til lokalsamfundsbaseerede tjenester
- c) gennemføre innovative finansieringsmodeller såsom revolverende fonde, impact investing-fonde, kombineret finansiering og offentlige garantier, herunder omkostningsbaserede huslejemodeller og geninvesteringskrav, for at understøtte den langsigtede økonomiske overkommelighed af boligudbuddet og mobilisere både offentlig og privat kapital til økonomisk overkommelige og sociale boliger
- d) modvirke skadelig speculativ adfærd på boligmarkedet, f.eks. ved at udforme effektive skattepolitikker og forbedre markedsgennemsigtigheden
- e) støtte projektudvikling og teknisk bistand til lokale og regionale myndigheder, socialøkonomiske organisationer og udbydere af boliger med ingen eller begrænset fortjeneste

²⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget COM/2025/1025 final: Den europæiske plan for økonomisk overkommelige boliger.

- f) fremme offentlig-private partnerskaber, herunder med lokale myndigheder, videregående uddannelses- og erhvervsuddannelsesinstitutioner, arbejdsgivere, boligudbydere og socialøkonomiske organisationer, med henblik på at levere sociale og økonomisk overkommelige boliger, herunder boligprojekter for studerende, praktikanter og lærlinge samt projekter med blandet anvendelse
 - g) øge investeringerne til støtte for opførelse og renovering af økonomisk overkommelige og sociale boliger, herunder ved at anvende finansielle instrumenter og kombineret finansiering som led i den aktuelle samhørighedspolitik, samtidig med at den fleksibilitet, der tilbydes i forbindelse med midtvejsgennemgangen³⁰, anvendes til omfordeling af EU-finansieringen til økonomisk overkommelige boliger, samt udnytte de reviderede statsstøtteregler for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse³¹, som indeholder særskilte kategorier for både sociale og økonomisk overkommelige boliger.
- 9) Det henstilles til medlemsstaterne at støtte personer, der oplever udelukkelse fra boligmarkedet, i at få adgang til og fastholde stabile boligforhold ved at:
- a) fremme adgangen til langsigtede og sikre boliger i overensstemmelse med en boligbaseret tilgang, f.eks. "Housing First"-modellen, sikre vedvarende finansiering og en tværsektoriel koordinering af foranstaltningerne
 - b) etablere tilstrækkelige og hensigtsmæssige integrerede støttetjenester, der ikke kun omhandler overgangen til, men også fastholdelsen af passende og sikre boligforhold. Disse kan f.eks. omfatte støtte til boligsøgning, opkvalificering og omskoling samt støtte til at få adgang til og fastholde beskæftigelse, økonomisk og juridisk bistand, oplæring i livsfærdigheder og opfølgende støtte for at forhindre, at enkeltpersoner igen oplever udelukkelse fra boligmarkedet

³⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2025/1914 af 18. september 2025 om ændring af forordning (EU) 2021/1058 og (EU) 2021/1056 for så vidt angår særlige foranstaltninger til at adressere strategiske udfordringer i forbindelse med midtvejsgennemgangen (EUT L, 2025/1914, 19.9.2025).

³¹ [Kommissionens afgørelse \(EU\) 2025/2630 af 16. december 2025 om anvendelse af bestemmelserne i artikel 106, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på statsstøtte i form af kompensation for offentlig tjeneste ydet til visse virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, og om ophævelse af afgørelse 2012/21/EU \(EUT L, 2025/2630, 19.12.2025\).](#)

- c) øge tilgængeligheden af passende boligløsninger for personer, der oplever udelukkelse fra boligmarkedet, navnlig forældre med børn, og sikre, at de tages i betragtning og prioriteres i tildelingsmekanismerne for socialt boligbyggeri
 - d) fremme adgangen til passende økonomisk støtte såsom huslejegarantier, lavtforrentede lån og boligydelse ledsaget af tilgængelige oplysninger om, hvordan en sådan støtte og de nødvendige finansielle færdigheder opnås.
- 10) Det henstilles til medlemsstaterne at gennemføre målrettede foranstaltninger til støtte for unge med lave indkomster, herunder studerende, som oplever udelukkelse fra boligmarkedet, hvilket kan udgøre en barriere for adgang til og gennemførelse af videregående uddannelse, erhvervsuddannelse samt praktikophold eller lærlingeprogrammer. Disse foranstaltninger kan omfatte, at der:
- a) oprettes og anvendes effektive netværk mellem ungdomsvelfærdstjenester og generelle sociale velfærdstjenester for at hjælpe unge med at finde passende boligløsninger, der opfylder deres behov i relation til familie, uddannelse og beskæftigelse
 - b) udbydes flere økonomisk overkommelige studieboliger i nærheden af uddannelses- og erhvervsuddannelsesfaciliteter, herunder for studerende på studieudveksling eller i praktikophold i udlandet
 - c) ydes tilgængelig vejledning og praktisk støtte til rådgivning og bistand til enkeltpersoner om lejerettigheder og administrative procedurer, herunder gennem rådgivningscentre på uddannelsesinstitutioner
 - d) indføres skattemæssige og finansielle foranstaltninger, herunder lavtforrentede lån, for at hjælpe studerende og unge med begrænsede økonomiske midler til at sikre sig en bolig
 - e) træffes målrettede foranstaltninger for at forbedre adgangen til passende og økonomisk overkommelige boliger for unge, der er i risiko for udelukkelse fra boligmarkedet, og som bor i landdistrikter, fjerntliggende og ugunstigt stillede områder.

- 11) Det henstilles til medlemsstaterne, at de inden for deres nationale strategiske rammer kombinerer personcentrerede politikker med stedbaserede politikker (såsom byplanlægning og byfornyelse, lokal økonomisk udvikling og transportpolitik) for at undgå, at beskæftigelsesmulighederne ikke matcher økonomisk overkommelige boliger, navnlig i områder med ubesatte ledige stillinger.
- 12) Det henstilles til medlemsstaterne at træffe foranstaltninger til støtte for boligtilpasning for personer med handicap og ældre med behov for langtidspleje, navnlig dem, der er i risiko for fattigdom. Dette bør gøre det muligt for dem at blive boende længst muligt i eget hjem og undgå udelukkelse fra boligmarkedet. Disse foranstaltninger bør udformes således, at uforholdsmæssige byrder ved byggeri og renovering undgås. Sådanne foranstaltninger fremmer en uafhængig tilværelse og inklusion i lokalsamfundet og forhindrer, at der skabes segregerede boligordninger.

OVERVÅGNING, EVALUERING OG STYRING

- 13) Det henstilles til medlemsstaterne:
 - a) at etablere målrettede og forholdsmæssige overvågnings- og evalueringsmekanismer, der bygger på resultatindikatorer, der kan vurdere effektiviteten af deres strategier til bekæmpelse af udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed og, hvor det er nødvendigt, give mulighed for politiske tilpasninger uden at øge den administrative byrde
 - b) hvert femte år at aflægge rapport til Kommissionen om resultaterne af deres nationale overvågningsaktiviteter og om de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af denne henstilling, idet der så vidt muligt gøres brug af eksisterende rapporteringsmekanismer
 - c) at sikre effektiv flerniveaustyring og koordinering på tværs af nationale, regionale og lokale myndigheder samt samarbejde med relevante interessenter, herunder universiteter, udbydere af erhvervsuddannelse, lokale arbejdsgivere, civilsamfundet og socialøkonomiske organisationer og boligudbydere

- d) at forenkle de retlige og administrative rammer for at mindske den administrative byrde og sikre rettidig og forenklet adgang til boliger og tilknyttede sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige, beskæftigelsesmæssige og lokalsamfundsbaseerede støttetjenester
- e) at styrke kapaciteten og kvaliteten af tjenester, som skal støtte personer, der oplever udelukkelse fra boligmarkedet, herunder gennem uddannelse, en klar ansvarsfordeling og tilstrækkelige ressourcer til det personale, der leverer disse tjenester
- f) i udformningen, gennemførelsen og evalueringen af politikker til forebyggelse og reduktion af udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed at sikre en meningsfuld inddragelse af personer med egne erfaringer med udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed, civilsamfundsorganisationer og socialøkonomiske organisationer, navnlig på lokalt plan
- g) at fortsætte samarbejdet med andre medlemsstater samt med private og offentlige interessenter på forskellige niveauer med henblik på at støtte videndeling og fremme gensidig læring, ensartet tjenestelevering, udveksling af god praksis og effektiv politikudformning og gennemførelse for så vidt angår udelukkelse fra boligmarkedet
- h) aktivt at bidrage til arbejdet i den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed som det centrale forum for koordinering, udveksling og samarbejde mellem medlemsstaterne, regionale og lokale myndigheder, Kommissionen, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Regionsudvalg, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og andre relevante interessenter, herunder gennem videndeling, opbygning af evidens, koordinering af politikker, gensidig læring samt lettelse af adgang til finansiering og i samspil med arbejdet i Udvalget for Social Beskyttelse og den europæiske boligalliances arbejdsområder
- i) at fremme inddragelsen af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, der spiller en central rolle med henblik på at bekæmpe udelukkelse fra boligmarkedet, for at sikre, at EU's politikker afspejler realiteterne i praksis, herunder gennem inddragelse af personer med egne erfaringer med udelukkelse fra boligmarkedet.

- 14) Rådet bifalder Kommissionens hensigt om:
- (a) at fremme og støtte den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed:
 - i) ved udarbejdelsen af flerårige arbejdsprogrammer for at støtte medlemsstaterne i gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastsat i denne henstilling
 - ii) med henblik på at fortsætte dens gensidige læringsaktiviteter
 - (b) at gennemgå de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af denne henstilling, og aflægge rapport til Rådet fem år efter dens vedtagelse på grundlag af medlemsstaternes rapporter
 - (c) at styrke oplysningsarbejdet og kommunikationsindsatsen og øge formidlingen af resultater og eksempler på god praksis, herunder om anvendelsen af EU-midler til at bekæmpe udelukkelse fra boligmarkedet, på EU-plan og blandt medlemsstaterne og relevante interessenter.

Udfærdiget i Bruxelles, den

*På Rådets vegne
Formand*